

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

13/1470-

20.12.2013

Høringsuttalelse – NOU 2013:10 Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester

Vi viser til høringsbrev 02.09.13 fra Miljøverndepartementet om *NOU 2013:10 Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester*

Olje- og energidepartementet (OED) støtter at det er viktig med god oversikt over økosystemtjenester, hvilken betydning disse har for økonomisk utvikling og hvilke konsekvenser tap og ødeleggelse av økosystemer gir.

En god forståelse av nytten av økosystemtjenester er nødvendig for å foreta gode avveininger i forvaltningen. Utvalget har gjort et omfattende arbeid i å klassifisere og definere de ulike økosystemtjenestene. Utvalget har i noen grad svart på hvordan økosystemtjenester kan verdsettes. Vi støtter utvalgets anbefaling om at det arbeides videre med å utforme det metodiske grunnlaget for verdsetting av økosystemtjenester. Dette vil kunne bidra til å redusere konfliktnivået og bedre beslutningsgrunnlaget i konsesjonssaker.

OED støtter hovedlinjene i utredningen, selv om departementet ikke deler alle vurderinger og konklusjoner. I denne uttalelsen gis det først noen overordnede merknader til utredningen og det videre arbeidet. Videre gis det utfyllende faktaopplysninger på enkelte områder.

Overordnede merknader

OED vil innledningsvis peke på at det er bred politisk enighet i Norge om å øke den fornybare energiproduksjonen. De konkrete avveininger som gjøres i konsesjonsbehandlingen må reflektere denne overordnede vektleggingen.

Når energi- og nettanlegg skal bygges ut, kan det oppstå interessemotsetninger mellom en rekke ulike samfunnsinteresser. Det er utviklet et omfattende lovverk som fastsetter krav om konsekvensutredninger og om konsesjonsplikt, slik at de ulike interessene kan bli godt

ivaretatt. En konsesjonssøknad innebærer blant annet grundige utredninger av konsekvenser for natur og miljø. Gjennom konsesjonsbehandlingen avveies fordeler og ulemper, og det gis konsesjon dersom fordelene overstiger ulempene. En vurdering av økosystemtjenester som rekreasjon, turisme, fiske mv. er viktige elementer i konsesjonsbehandlingen, og avveiningen som gjøres mellom fordeler og ulemper for samfunnet er prinsipielt en kost-nytte analyse med kvalitative størrelser.

OED støtter utvalgets vurdering av at det er klare begrensninger ved metodene for økonomisk verdsetting. Slike metoder er ofte ressurskrevende, samtidig som anslagene ofte er beheftet med usikkerhet og vanskelig fanger opp all den informasjon og de detaljer som kreves for et fullverdig beslutningsgrunnlag. Derfor benyttes i mange sammenhenger heller kvalitative metoder. Dette kan integreres i en nytte-kostnadsanalyse, en multi-kriterieanalyse kan benyttes, eller vurderingene kan, som i et konsesjonsvedtak, ha en verbal form. Det sentrale er at fakta og vurderinger fremstilles på en oversiktlig og systematisk måte og at ikke-prissatte faktorer inngår på lik linje som prissatte virkninger i vurderingen av om et prosjekt er samfunnsøkonomisk lønnsomt eller ikke. OED vurderer likevel at metoder for økonomisk verdsetting kan være et viktig supplement i forvaltningen, særlig for å formidle og synliggjøre betydningen av økosystemtjenester.

Økosystemutredningen peker på at elsertifikater vil medføre økt press mot arealene i Norge gjennom økt utbygging av fornybar energi. Utvalget mener at konsekvensene ikke ble tilstrekkelig utredet i forbindelse med innføringen av elsertifikater. Departementet vil påpeke at elsertifikater er et økonomisk tilskudd til energiprojekter som allerede har endelig konsesjon. I Prop. 101 L (2010-2011) ble det påpekt at det fortsatt vil være konsesjonsbehandlingen som avgjør hvilke energianlegg som kan bygges: *”Avveining av fordeler og ulemper ved en utbygging blir gjort i konsesjonsbehandlingen etter vassdrags- og energilovgivningen. Alle relevante miljøhensyn blir utredet og vurdert. Prinsippene i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer når beslutninger skal fattes etter vassdrags- og energilovgivningen. Prosessen med krav til utredninger, vurderinger og vektning av miljøkonsekvenser opp mot fordelene, forblir det enkelte lands ansvar, og endres ikke ved innføringen av et elsertifikatsystem.”*

Det er viktig at OED involveres i det videre arbeidet med utvikling av eventuelle metoder for å verdsette og prissette miljøgoder og økosystemtjenester. Dette vil kunne ha betydning for energimyndighetenes konsesjonsbehandling av energianlegg, hvor vurdering av virkninger på blant annet natur, landskap, kulturminner og -miljø og lokalsamfunn er sentrale. I det videre utviklingsarbeidet av metoder vil det være avgjørende at arbeidet baseres på kunnskap om eksisterende forvaltningspraksis og at det legges til rette for fremtidig bruk i forvaltningen.

NOUen fremhever at det er veletablerte forvaltningsrammer for olje- og gassutvinningen på norsk sokkel. Ved alle viktige milepæler vurderes konsekvenser. Eksempelvis før det tildeles utvinningstillatelser for petroleumsvirksomhet foretas en avveining mellom de ulike interessene som gjør seg gjeldende i området, typisk næringsinteresser og miljøinteresser. Som grunnlag for beslutning utarbeides en konsekvensutredning. Det utarbeides også konsekvensutredninger ved utbygging, anlegg, drift og disponering av innretninger med formål om å klargjøre virkningene av en utbygging eller et anlegg, og driften av disse, på miljø, inkludert kulturminner og kulturmiljø, naturressurser og samfunn.

Konsekvensutredninger ved både åpning og ved behandling av PUD/PAD er eksempler på viktige bidrag for at beslutninger omkring ressursforvaltningen er fakta- og kunnskapsbaserte. OED vil fremheve viktigheten av at kunnskap og fakta synliggjøres gjennom gode kost/nytte vurderinger, ikke minst der det er hensyn som går på tvers av sektorer.

Utfyllende faktaopplysninger

Under temaet om flomdemping, står det at kraftutbygging har redusert kapasiteten til flomdemping vesentlig i forhold til i forrige århundre og tidligere (side 149). OED vil påpeke at kraftutbygginger tvert om har økt flomdempingskapasiteten betydelig.

Når det gjelder våtmarkers effekt på flomdemping i Norge, er dette upresist beskrevet i rapporten. Forskning viser at det kun er våtmarksområder på elvesletter som virker flomdempende. På et balansert vitenskapelig grunnlag er det bare begrenset støtte til teorien om våtmarksområders flomdempende effekt. Flere studier har vist at våtmarksområder på elvesletter har liten flomdempende effekt ved ekstreme flommer, men at de har større flomdempende effekt ved moderate flomstørrelser. Dette gjelder også studier fra Norge, inkludert resultatene fra forskningsprogrammet HYDRA (1996-2000). Det er hensiktsmessig å bevare våtmarker, men som et flomdempende tiltak mener vi beskrivelsen i rapporten ikke er godt nok tilpasset norske forhold.

Under beskrivelsen av EUs vanddirektiv (side 367) vil OED peke på at vannforvaltningsplanene er regionale planer og at begrunnelsen for klagesaken til ESA ikke er presist gjengitt. Det er først i 2015 at Norge skal rapportere miljømål.

Med hilsen

Sigurd Tveitereid (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Chr. Sæther
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.